

باسمه تعالی

بازشناسی مفهوم جهاد اقتصادی در پرتو آموزه های قرآن کریم

چکیده

اگر چه در تفکر اسلامی اصل بر اعتقاد است و نه اقتصاد، اما اقتصاد یکی از مهم ترین و اصلی ترین حوزه های پیشرفت و تکامل یک جامعه محسوب می شود. اسلام دینی همه جانبه نگر است و هرگز نسبت به معیشت و تامین نیازهای مادی انسان بی برنامه نبوده است. با توجه به مقتضیات کنونی و شرایط بین المللی و حملات وارده بر نظام اسلامی، از جانب رهبر معظم انقلاب اسلامی با نام گذاری سال ۱۳۹۰ به نام جهاد اقتصادی بر ضرورت حرکت شتابگونه و جهشی در عرصه اقتصادی تاکید شده است. با توجه به این که جهاد یک مفهوم و تکلیف دینی و شرعی تلقی می شود، ملزومات و باید و نبایدهای خاص خود را دارد. بر این اساس در این نوشتار تلاش شده است که بر اساس آیات قرآنی مفهوم جهاد بازخوانی شده و در پرتو این معرفت به تبیین مفهوم جهاد اقتصادی پرداخته شود. با بررسی آیات قرآن روشن گردید که جهاد اقتصادی می تواند از جمله مصادیق جهاد در عرصه نبرد با دشمن ظاهری تلقی شود. استفاده از تعبیر جهاد همواره به معنای حضور دشمن و متخاصم تلقی می شود که در این تعبیر تلاش های دشمنان برای ضربه زدن به حاکمیت نظام اسلامی در بعد اقتصادی می تواند به عنوان طرف مخالف تلقی شود. هم چنین صفات و ویژگی های لازم برای جهاد احصا شدند که جهاد اقتصادی نیز باید متصف به این صفات گردد. در نهایت پیامدهای جهاد در راه خدا تبیین شدند که جهاد اقتصادی نیز می تواند منجر به این نتایج گردد.

کلمات کلیدی

جهاد، جهاد اقتصادی، قرآن، تفسیر موضوعی، انواع جهاد، ویژگی های جهاد، پیامد جهاد.